

Soạn bài Nghị luận về một tác phẩm, một đoạn trích văn xuôi

1. Soạn bài: Nghị luận về một tác phẩm, một đoạn trích văn xuôi mẫu 1

- Đối tượng của bài văn nghị luận về một tác phẩm, một đoạn trích văn xuôi rất đa dạng: có thể là giá trị nội dung và nghệ thuật của tác phẩm nói chung, có thể chỉ là một phương diện, thậm chí một khía cạnh nội dung hay nghệ thuật của một tác phẩm hoặc của các tác phẩm, đoạn trích khác nhau.

- Nội dung của bài nghị luận, về một tác phẩm, một đoạn trích văn xuôi:

+ Giới thiệu tác phẩm hoặc đoạn trích văn xuôi cần nghị luận.

+ Phân tích giá trị nội dung và nghệ thuật theo định hướng của đề hoặc một số khía cạnh đặc sắc nhất của tác phẩm, đoạn trích.

+ Nêu đánh giá chung về tác phẩm, đoạn trích.

Luyện tập

Nghệ thuật châm biếm, đả kích trong truyện ngắn “Vi hành” của Nguyễn Ái Quốc.

a, Tìm hiểu đề

– Đề bài yêu cầu nghị luận về một khía cạnh nghệ thuật trong truyện ngắn “Vi hành” của Nguyễn Ái Quốc.

– Đối tượng châm biếm, đả kích trong truyện là nhân vật nào? Vì sao? Biểu hiện của nghệ thuật châm biếm, đả kích trong tác phẩm? Tác dụng của nghệ thuật châm biếm, đả kích trong tác phẩm?

b, Lập dàn ý

– Mở bài:

+ Giới thiệu về truyện ngắn “Vi hành” của Nguyễn Ái Quốc – một truyện ngắn tiêu biểu cho phong cách nghệ thuật truyện ngắn của tác giả.

+ Giới thiệu sự thành công của nghệ thuật châm biếm, đả kích trong tác phẩm.

– Thân bài:

- + Hoàn cảnh ra đời của tác phẩm, mục đích của tác phẩm.
- + Tình huống hiểu nhầm trong tác phẩm: đôi tình nhân nhầm tác giả là Khải Định; chính quyền thực dân, bọn mật thám nhầm tác giả là Khải Định
- + Xây dựng chân dung nhân vật Khải Định hài hước, mỉa mai.
- + Ngôn ngữ hài hước, mỉa mai,...
- + Đánh giá về tác dụng của nghệ thuật châm biếm, đả kích trong tác phẩm: lật tẩy bộ mặt đốn hèn, bù nhìn, tay sai của Khải Định và bản chất xấu xa của bè lũ thực dân Pháp.

– Kết bài: Khẳng định thành công của nghệ thuật châm biếm, đả kích trong tác phẩm và giá trị của tác phẩm.

2. Soạn bài: Nghị luận về một tác phẩm, một đoạn trích văn xuôi mẫu 2

2.1. Cách viết bài văn nghị luận về một tác phẩm, đoạn trích văn xuôi

2.1.1. Gợi ý các bước làm đề ở bài tập 1

Tìm hiểu đề, định hướng bài viết.

- Phân tích truyện ngắn Tinh thần thể dục của Nguyễn Công Hoan tức là phân tích nghệ thuật đặc sắc làm nổi bật nội dung của truyện.
- Cách dựng truyện đặc biệt: sau tờ trát của quan trên là các cách bắt bớ.
- Đặc sắc kết cấu của truyện là sự giống nhau và khác nhau của các sự việc trong truyện.
- Mâu thuẫn trào phúng cơ bản: tinh thần thể dục và cuộc sống khốn khổ, đói rách của nhân dân.

2.1.2. Cách làm nghị luận một tác phẩm văn học

- Đọc tìm hiểu, khám phá nội dung, nghệ thuật của tác phẩm.

- Đánh giá giá trị của tác phẩm.

2.1.3. Gợi ý các bước làm đề ở bài tập 3

Tìm hiểu đề, định hướng bài viết.

Đề yêu cầu nghị luận về một khía cạnh của tác phẩm: nghệ thuật sử dụng ngôn từ

Các ý cần có:

- Giới thiệu truyện ngắn Chữ người tử tù, nội dung và đặc sắc nghệ thuật, chủ đề tư tưởng của truyện.
- Tài năng nghệ thuật trong việc sử dụng ngôn ngữ để dựng lại một vẻ đẹp xưa-một con người tài hoa, khí phách, thiện lương nên ngôn ngữ trang trọng (dẫn chứng ngôn ngữ Nguyễn Tuân khi khắc hoạ hình tượng Huân Cao, đoạn ông Huân Cao khuyên quản ngục).
- So sánh với ngôn ngữ trào phúng của Vũ trọng Phụng trong Hạnh phúc của một tang gia để làm nổi bật ngôn ngữ Nguyễn Tuân.

2.1.4. Cách làm nghị luận một khía cạnh một tác phẩm văn học

- Cần đọc kĩ và nhận thức được khía cạnh mà đề yêu cầu.
- Tìm và phân tích những chi tiết phù hợp với khía cạnh mà đề yêu cầu.

2.1.5. Cách làm bài văn nghị luận về một tác phẩm, một đoạn trích văn xuôi

- Có đề nêu yêu cầu cụ thể, bài làm cần tập trung đáp ứng các yêu cầu đó.
- Có đề học sinh tự chọn nội dung viết. Cần phải khảo sát và nhận xét toàn truyện. Sau đó chọn ra hai, ba điểm nổi bật nhất, sắp xếp theo thứ tự hợp lí để trình bày. Các phần khác nói lướt qua. Như thế bài làm sẽ nổi bật phần trọng tâm, không lan man.

2.2. Luyện tập

2.2.1. Nhận thức đề

Yêu cầu nghị luận một khía cạnh của tác phẩm: châm biếm, đả kích trong truyện ngắn Vi hành của Nguyễn Ái Quốc.

2.1.2. Các ý cần có

- Sáng tạo tình huống: nhằm lẫn.
- Tác dụng của tình huống: miêu tả chân dung Khải Định mà không cần y xuất hiện, từ đó là rõ thực chất những ngày trên đất Pháp của vị vua An Nam này, đồng thời tố cáo cái gọi là "văn minh", "khai hoá" của thực dân Pháp.

3. Soạn bài Nghị luận về một tác phẩm, một đoạn trích văn xuôi mẫu 3

3.1. Tìm hiểu chung

Đề 1: Phân tích truyện ngắn Tinh thần thể dục của Nguyễn Công Hoan

Đặc sắc kết cấu truyện:

- Sự giống và khác nhau giữa những việc trong truyện, tác giả
- Tìm ra mâu thuẫn, tính trào phúng, mỉa mai của truyện
- Đặc điểm ngôn ngữ của truyện (ngôn ngữ người kể, ngôn ngữ nhân vật)
- Mục đích viết truyện của Nguyễn Công Hoan, từ đó nêu khái quát giá trị hiện thực
- Giá trị hiện thực và ý nghĩa phê phán

Dàn bài

Mở bài: Giới thiệu ngắn gọn về nhà văn Nguyễn Công Hoan và truyện ngắn Tinh thần thể dục

Thân bài:

Phân tích, chỉ ra điểm chung và nét riêng của các cảnh bắt người đi xem bóng đá:

- + Cảnh anh Mịch nhăn nhó với ông Lí
- + Cảnh bác Phô gái phân trần với ông Lí
- + Cảnh cụ phó Bính xin ông Lí cho thằng Sang đi thay con
 - + Cảnh thằng Cò cùng đưa con trốn vào đồng rom bị phát hiện
- Ông Lí áp giải được 94 người lên huyện. Phân tích mâu thuẫn hình thức và bản chất của “tinh thần thể dục”
- Nêu tính trào phúng, châm biếm của truyện

Kết bài: Nêu giá trị về nội dung và nghệ thuật của truyện ngắn

Đề 2: Tìm sự khác nhau về từ ngữ và giọng văn giữa hai tác giả Chữ người tử tù và Hạnh phúc của một tang gia

Tìm hiểu đề:

- Sự khác nhau:
 - + Chữ người tử tù sử dụng nhiều từ Hán việt cổ, cách nói dựng lên cảnh tượng suy tàn con người phong kiến, tác giả nói tới những người tài hoa nay còn vang bóng
- Trong “Hạnh phúc của một tang gia” tác giả dùng nhiều từ, cách chơi chữ để mỉa mai, giễu cợt tính giả tạo
- Việc dùng từ, chọn giọng văn phù hợp với chủ đề truyện, thể hiện tư tưởng, tình cảm của tác giả

3.2. Luyện tập

- Tìm hiểu, xác định đề: Yêu cầu nghị luận một phương diện của tác phẩm: nghệ thuật châm biếm, đả kích của tác giả

Lập dàn ý

Mở bài

Giới thiệu truyện ngắn “Vi hành” của Nguyễn Ái Quốc thực chất châm biếm, đả kích sự bất tài, bù nhìn của vua Khải Định và bản chất bọn mật thám Pháp trong chuyến công du của vua Khải Định

Thân bài

- Châm biếm, đả kích tập trung vào các phương diện:
 - + Khải Định là thành một tên hề có mày da khác lạ, ăn mặc kệch cỡm
 - + Vua mà có hành động như kẻ gian, lén lút, đáng ngờ
 - + Mật thám Pháp thành người “phục vụ tận tụy” (bám lấy đế giày) với cái nhìn hờ dờ, lẫn lộn
- Cách sử dụng ngôn ngữ của Người có sự châm biếm, đả kích sâu cay trong đó
 - + Xây dựng nhân vật qua ngôn ngữ đối thoại, và miêu tả

Kết bài: Truyện ngắn Vi hành thành công khi lột trần được bản chất của kẻ bán nước và cướp nước bằng giọng mỉa mai, châm biếm

Đả kích thói bịp bợm, lố lăng của Khải Định và những tên tay sai thực dân

Mời bạn đọc cùng tham khảo <https://vndoc.com/tai-lieu-hoc-tap-lop-12>